

KI NEM MONDOTT SZAVAK I-II-III.

(2023)

Lukovics Nikolett

Nyíregyházi Egyetem, Vizuális Kultúra Intézet

Rajz- és vizuáliskultúra-tanár mesterszak, II. évfolyam

Témavezető:

Tarnóczy József, festőművész, mesteroktató

Egy olyan projektmunkával készültem, amelynek témáját két különböző képzőművészeti technikával dolgoztam fel. Ezek közül szeretném bemutatni a festészeti megközelítésem. Nagyon sokat gondolkodtam, mi lehetne a megfelelő témameghatározás. Eddigi képeimen többnyire igyekeztem minél inkább visszaadni a valóság látványát. Most azonban a festményeimet szerettem volna egy új látásmóddal kiegészíteni és ezzel egyidőben egyfajta mélyebb jelentéssel felruházni. Már a kutató munkám elején úgy gondoltam, hogy izgalmas kihívás lenne valami megfoghatatlant ábrázolni. Egy olyan dolgot, ami különböző érzéseket (pl. belső vívódást, álmodozást vagy reményt), gondolatokat vagy vágyakat jelenítené meg és közvetítené azt a néző felé, absztrakt, nem hétköznapi módon. Először egy sejtelmes cím jutott eszembe: „Ki nem mondott szavak”. Majd egy kis kutatómunkának köszönhetően rátaláltam, Hilton Owen gyönyörű munkáira, amik segítettek a munkafolyamat továbbgondolásában. Nagyon megtetszett az ábrázolásmódja, mert a realisztikus festészetet ötvözi az absztrakt világgal. A saját képeimet pasztellszínek árnyalataival képzeltem el, viszont magát a látványvilágot kevésbé szerettem volna tördelni. Gondoltam arra is, hogy egy alkotáson belül, két vagy több képet, jelenetet is lehetne ábrázolni. Korábban tükrös képeket festettem, melyeknek az ábrázolt tükör egyfajta szimbolikus jelleget kölcsönzött. Akkoriban kezdtem el egy balerinás kép megfestését, aminek kompozícióját ugyancsak tükörben képzeltem el.

Korábbi munkáim, Tükrök (olaj, vászon, 80x120 cm)

Egy gyerekkori álmomat ábrázoltam, Gregg Delman fényképét is figyelembe véve a tervezés és festés során. A félbemaradt festmény sok idő elteltével, az egyetemi felvételi eljárás során került újra a kezeim közé és végül ez adta a kezdeti inspirációt a saját projektem elindulásában. Ismét azt éreztem, hogy alkotni szeretnék. Szerettem volna egy új utat, ami újabb lendületet ad. Ebből kiindulva született meg a gondolat, hogy a tánc, a mozdulatok ábrázolása milyen rejtelmes és önkifejező lehet.

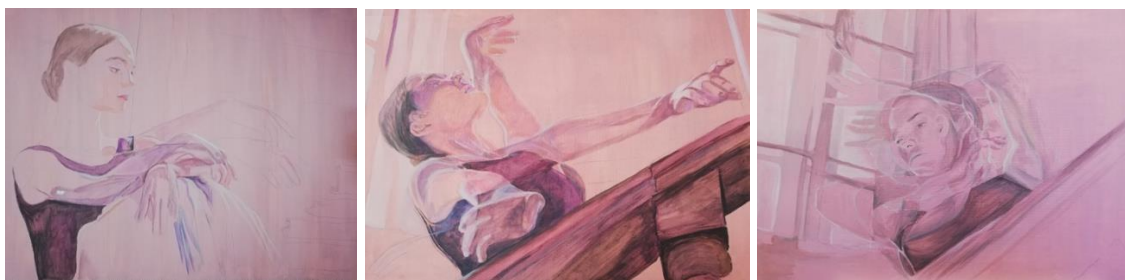
A képzőművészet már nagyon korán foglalkozott a mozdulatok megjelenítésével és azok jelentéstartalmával. Fecske András „Művészeti ismeretek” című könyvében így fogalmazott: „A művész ugyanis úgy választja meg a mozdulatot, hogy az lehető leghűbben tolmácsolja a rábízott tartalmat.”¹ Különböző művészettörténeti korszakok példáiból is felfedezhető, hogy a mozgás megjelenítése több művészt is megihletett, mint például Edgar Degas francia festőt is, akinek balett-táncosokról festett művei a tánc, illetve a mozdulat egy adott pillanatát örökítik meg. Engem viszont leginkább azok az ábrázolásmódok foglalkoztattak, amikben az aktivitás fázisaira fókuszált a művész. Mint az életben is, úgy a mozdulatoknál is folyamatos a változás, ezt pedig nagyon nehéz megragadni egyetlen képen. Erre kitűnő példák, a futurista Giacomo Balla – „*A pórázon sétáltatott kutya dinamizmusa*” (1912) című képe vagy a kubista Marcel Duchamp - „*Lépcsőn lemenő akt*” -ja (1912). Ezeken a képeken az alakok mozgása úgy van megfestve, mintha a változások mind egy időben és egy síkon történtek volna. A történések egy képpé állnak össze, ezzel lendületet és dinamizmust előidézve.

A mozdulatok sűrítése, az egymás utáni mozgásfázisok ábrázolása és a kimerevített pillanatok egyszerre való megjelenítése egyre fontosabbá vált számomra, különleges kifejezésbeli lehetőséget láttam meg benne. Később az Inczédi testvérpár, Dorottya és Viktória festményei még inkább alkotásra inspiráltak. Különleges ábrázolási technikájuk

¹ Fecske András: *Művészeti ismeretek*, Tankönyvkiadó, Budapest, 1984. 121.

figyelembevételével találtam rá arra az útra, amely képeimen megjelenik. Remélem alkotásaimmal szavak nélkül is kifejezhetem mindazt, amit a bevezetésemben leírtam.

Ezt követően sokáig kutattam a megfelelő táncos felvételek, képi nyersanyag után. Végül Pavel Danilyuk videóit felhasználva, photoshopban alapfotókat komponáltam. A balettos videóiból vágtam ki 3-3 darab mozdulatképet és ezeket illesztettem egymásra szerkesztő programban, játszva az áttünésekkel.

Vázlatok

A képeket akrillal festettem, három darab 50 x 70 cm-es vászonra. Mindhárom festmény különböző nézeteket, s egyben képenként sűrített mozgásfázisokat jelenít meg. Az első kép, s az ott megjelenő figura, a táncosnő, mely a nőiség szimbóluma is egyben, mintha közvetlenül előttünk lenne, a másik kettő pedig, a lépcsőknek és a karok helyzetének köszönhetően mintha egyre feljebb emelné a szemlélő tekintetét. A képek az ábrázolt mozdulatokat figyelembe véve is különböznek, de egyfajta fokozatosságot is képviselnek, sajátos átmenetet az ábrázolt cselekvési formák között. Látható, hogy egyiken a táncosnő mozgása szinte eleven, a következőkön pedig mintha elcsendesülne. A sorozat sorrendjét előbbi, illetve utóbbi szempont szerint is meg lehet határozni.

Fázisképek a festményekről (akril, vászon, 50 x 70 cm)

A festményeken nagy szerepet fordítottam a színekre². Alkotásaimat többnyire a narancsos rózsaszín, a barna színek és a lilás árnyalatok uralják. Az alapozáshoz használt színt, szándékosan hagytam a háttérből előbukkanni. Ez adta a bőrszínnek a kezdetleges tónusát is. A

² <https://www.csillamvilag.hu/szinek-pszichologiaja/szinek-jelentese/>

narancsos árnyalat az energia, lelkesedés és az egyensúlyra törekvés színe. Ugyanakkor a rózsaszín a nőiesség, romantika és az optimizmus szimbóluma. Ezek keveréke azon túl, hogy a szín vágyakat szimbolizál, boldogságot, melegséget és játékosságot kölcsönöz a festményeknek. Az ibolya vagy lila spiritualitást, titokzatosságot, a halványlila pedig valami túlvilágit, érinthetlent, megfoghatatlanságot szimbolizál. Ezt a színt látva a vágy elérhetetlenségére asszociálhatunk. A barna színhez többnyire a nyugodtságot, természetességet, mélységet (ellentétesen a lépcső emelkedettségével, átlós irányával), a földhözragadtságot kapcsolják, a képeket szemlélve így tehetünk mi is. A fehér szín pedig világosságot, alázatot és bizonytalanságot, ugyanakkor reményt és könnyedséget is ad a festményeknek.

Ki nem mondott szavak I-II-III. (akril, vászon, 50x70cm)

Számomra a képek többet jelentenek, mint valaminek a szimpla lefestése, ábrázolása. Jelentéstartalommal szerettem volna felruházni a festményeimet, bízom benne, hogy a nézők számára is érezhető, pozitív és inspiráló mondanivalót rejtenek. Van, aki táncol, ezáltal érzelmeket közvetít, valaki pedig festéssel adja át ugyanezt, én is ezt szeretném. Vasziliy Kandinszkij, az absztrakt művészet úttörője *A művészet spirituális vonatkozásai*³ című művében így fogalmaz: „Általában a szín olyan erő, mely közvetlenül hat a lélekre. A szín a

³ Vasziliy Kandinszkij: *A művészet spirituális vonatkozásai*, Piper Kiadó, 1991, idézi: Hajo Düchting: Vasziliy Kandinszkij, Benedict-Taschen, Köln, 1992, 17.

billentyűzet, a szemek a kalapácsok, a lélek a zongora a húrokkal. A művész a kéz, amely játszik. Megérinti az egyik vagy másik billentyűt, és megrezegteti a lelket.”

Ahogy minden színnek, a vonalnak is mondanivalójuk van. A vázlagszerű kidolgozás és a vonalasság segítenek abban, hogy érzékeltetni tudjam a mozdulatok múlandóságát, azok mozgást közvetítő hatásával. Az egyedül álló alak sziluettje, körvonalai az emberi lét egyetemes érzelmeit, a magányt, a magánytól való félelmet vagy az önreflexiót idézheti meg.

A táncosnő kezei, beszéd nélkül mesélik el mindazt, ami az ábrázolt figura, a balerina lelkében zajlik. Az, hogy tekintete a távolba néz, minket is gondolkodásra készítet, érzéseink és vágyaink keresésére ösztönöz lehetetfinom módon. Az áttünések játékába mélyülve újabb, a profán valóságnál rejtélyesebb dimenzióba kerülhetünk.

Irodalomjegyzék:

Fecske András: *Művészeti ismeretek*, Tankönyvkiadó, Budapest, 1984.

Vaszilij Kandinszkij: *A művészet spirituális vonatkozásai*, Piper Kiadó, 1991, idézi: Hajo Düchting: *Vaszilij Kandinszkij*, Benedict-Taschen, Köln, 1992.

További források:

<https://www.csillamvilag.hu/szinek-pszichologiaja/szinek-jelentese/>,

utolsó letöltés: 2025.01.06.